

Kosovský občasník

č. 13

Z obsahu:

- rozhovor s ...
- pozvánka na akce
- okénko pro milovníky historie
- receptový koutek

LÉTO 2015

ROZHOVOR S ...

*I nadále pokračujeme v řadě rozhovorů s lidmi z naší osady, kteří mají zajímavé povolání. Dalším v řadě, s nímž jsme si o jeho práci, která voní dřevem, povídali, je kosovský dřevomodelář a truhlář v jedné osobě - pan **Vojtěch Beran**.*

Jak jste se ke svému povolání dostal a jak dlouho již truhlaříte? Chtěl jste být truhlářem už od mala?

Mě pro práci se dřevem nadchnul už jako kluka pan Pavel Soukup, tady z Kosova, který měl doma soustruh a za kterým jsem často do dílny chodil pomáhat. A musím říci, že já vlastně nejsem vyučený truhlář, ale dřevomodelář. V roce 1981 jsem nastoupil do učebního oboru pro Škodovku do Plzně a pak po vyučení jsem začal pracovat v Českých Budějovicích.

Vzpomenete si ještě, jakou první věc jste ze dřeva vyrobil a pro koho?

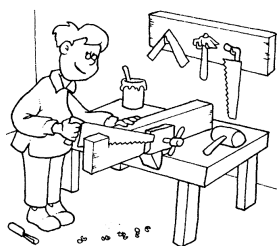
Tak to si pamatuju úplně přesně – byla to polička na kořenky pro moji maminku.

V čem se liší obor dřevomodelář od klasické truhlařiny? Používají se např. jiné pracovní nástroje?

Nástroje se používají stejné – pilky, dláta atd., ale dřevomodelář vyrábí modely pro odlitky ve slévárnictví, proto musí počítat například se smršťováním materiálu a podle toho si připravit i výkresy. Truhlář pracuje se dřevem a rovnou z něj vyrobí požadovanou věc.

Dřevomodelář vloží vyrobenou formu do železného rámu, zasype ji speciálním pískem (jde o křemičitý, pryskyřici tvrzený písek), a když se pak model odstraní, vznikne dutina, která vytvoří stěnu požadovaného odlitku, a s tím se dále pracuje.

Zjednodušeně můžu říct, že bez dřevomodelařiny by se nic neodlilo.

S jakým dřevem nejčastěji pracujete? A jak se pozná vhodné dřevo pro truhlářskou výrobu? (Je např. důležité jeho stáří?)

To je různé. Používám smrk, borovici, dub, javor. Nejlepší jsou tvrdá dřeva. A dřevo musí být řádně vyschlé, aby už dále nepracovalo. Přírodní cestou schne dřevo rychlostí 1 cm za jeden rok, takže pěticentimetrová fošna by měla schnout aspoň pět let, aby se s ní dalo pořádně pracovat. Ale někomu se to těžko vysvětluje. Já říkám – včera na stromě ještě seděl kos, a vy byste už z něj chtěli kdovíco. Všechno má svůj čas. Dnes už existují sušičky, kde se požadovaného schnutí dá docílit umělou cestou – trvá to 3 až 4 týdny a pak už je možné dřevo použít.

Ještě bych chtěl zmínit jednu zajímavost – a tou je „umělé dřevo“, se kterým se dnes ve dřevomodelařině hodně dělá. Je vyrobené z plastu a plavené křídly a je odolnější než dřevo, opracovává se podobně, ale není vhodné na ruční obrábění.

S jakou zajímavou nebo netradiční (náročnou) zakázkou jste se setkal?

Tak to byla výroba funkčního kola na kočár. Musel jsem vyřezat loukotě, pak přesně slepit. To mě hodně vyškolilo, byla to velmi precizní práce a pamatuju si, že kolo bylo z jasanu. Pan Mráz, místní kovář, ho pak pokoval. To byla zajímavá práce.

Ze současnosti bych zmínil výrobu modelu rotoru větrné elektrárny, na které se podílím. Je to model o velikosti 5 m, který jsme museli rozdělit do tří částí, aby se pak vůbec dal odlít.

Na dřevomodelařině je zajímavé, že je to hodně rozmanitá práce, která vás často překvapí a u které musíte hodně přemýšlet a počítat.

Vy jste se také podílel na obnově kosovského zvonku. Mohl byste čtenářům detailněji popsat, jak jste při výměně dřevěné části konstrukce postupoval, jaký materiál použil, jak dlouho Vám práce trvala atd.

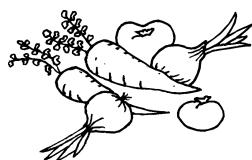
Původním materiálem byl dub. Takže jsem opět použil dub, korpus jsem lepil z vrstev, natřel tenkou a pak silnou vrstvou lazury. Měl by vydržet stejně dlouhou dobu jako ten původní, tak aspoň sto let. Zesodu jsem ručně vyřezal rádius, protože tam je zvon uchycen a drží za takovou „hrušku“. Byla to týdenní práce, náročná pak byla kompletace a osazování a také čištění zvonku. Naštěstí nás na tu práci bylo víc.

Děkuji Vám za zajímavý rozhovor.

Vladimíra Havlíčková

RECEPTOVÝ KOUTEK

Kovářské kotlety

kotlety, sůl, kmín, kořenová zelenina (mrkev, celer, pastinák), cibule, smetana na šlehání, sýr

Kotlety nasolíme, nakmínujeme, opepříme. Zeleninu nakrájíme na kolečka a naklademe na dno pekáčku. Na to kotletu a na ni opět navrstvíme zeleninu. Zalijeme smetanou na šlehání a zastrouháme sýrem (tvrdý nebo Niva). Podléváme dle potřeby a pečeme v troubě do změknutí.

Variantou je, že proložíme vrstvy bramborem.

Francouzské brambory

brambory, vejce, jemný salám, sýr

Syrové brambory nakrájíme na cca 0,5 cm silná kolečka, vařená vajíčka promáčkeme na ně sítkem na brambory, jemný salám nakrájíme na kostičky a ve vrstvách střídáme brambory, vejce a salám. Nakonec zalijeme rozšlehaným vejcem s nastrouhaným sýrem.

Můžeme plíšek předem vymazat máslem. Pečeme do změknutí a do zlatova.

Podáváme nejlépe s okurkovým salátem.

Vojtěch Beran

INFORMACE

Na obecním webu www.kamennyjezd.cz naleznete v oddílu **Občan a úřad** v rubrice Aktuality důležité informace, které se týkají aktuálního dění v obci a v příslušných osadách. Pokud hledáte zprávy o dění v Kosově – co se stalo, děje, co se připravuje - , naleznete vše zmiňované v oddílu **Informace z osad**.

OZNÁMENÍ

Kosovský čtyřboj

Pořadatelé tradičního a oblíbeného letního kosovského zápolení oznamují s politováním všem příznivcům i soutěžícím, že **letošní ročník Kosovského čtyřboje se z technických důvodů nebude konat**. Stav vody v rybníku Punčocha je letos nízký a její kvalita je nevyhovující.

Děkujeme za pochopení a těšíme se na Vás v příštím roce!

POZVÁNKA NA PŘIPRAVOVANÉ AKCE

Jak se měnil Kosov v průběhu staletí

V sobotu 12. září se bude na návsi konat setkání zájemců o povídání o proměnách Kosova v průběhu času. Přineste, kdo máte, dobové fotografie, prosím, případně další zajímavé historické dokumenty.

Projedeme historii Kosova od nejstarších dob, prohlédneme si faksimile dobových map a nahlédneme do starých matrik a ukážeme si, jak se v nich orientovat atd.; vše dle zájmu a časových možností účastníků.

Sejdeme se **ve 14:30 hodin**.

V případě nepříznivého počasí se akce přesune na neděli 13. září.

Další připravované akce v Kosově do konce roku 2015

Rozloučení s prázdninami a létem – září, první n. třetí víkend

Drakiáda + podzimní tvoření - říjen

Dušíčkovy/ Podzimní lampionový průvod –začátek listopadu

Mikulášská nadílka – na Mikuláše;-)

Předvánoční adventní setkání – max. týden před Vánoce

Čas konání jednotlivých akcí bude upřesněn na nástěnce na návsi.

OKÉNKO PRO MILOVNÍKY HISTORIE

*V tomto čísle se vracíme podrobně k ojedinělé události v naší osadě, již byla oprava zvonu a zvoničky na kosovské návsi, očima pana **Ondřeje Kouby**.*

... pokračování po demontáži dne 16. 11. 2014, které se účastnili Jiří Haisman, Miroslav Šubjak, Tomáš Lavička, Láďa Dudáček, Vojta Beran, Vlastimil Slavík, David Horský a Jan Havlíček.

- Lešení poskytli Jaromír Kalkuš a Jiří Haisman.

- Čištění povrchové úpravy zvonu prováděli nejdříve Miloslav Maxa a následně Jiří Haisman. Jednalo se o velmi náročnou část práce, kdy šlo pouze z části použít chemické přípravky, částečně elektrické nástroje jako vrtačka a ruční bruska. Největší část však musela být prováděna ručně s několika druhy drátěných kartáčů. Vyčištěný zvon se poté napustil fermeží.

- Kovářské opravy stávajících i výrobu nových kovových dílů obstaral Miloslav Maxa s využitím klasické kovářské techniky. Upravovaly se například i takové věci jako nové šrouby, kterým se kovaly hlavy do čtyřhranného tvaru. Nové jsou třmeny držení zvonu k výdřevě s ozdobami ve tvaru růže a osy do ložisek. Díky unikátní možnosti pana Maxy využít kovárnu pana Mráze a tradičních řemeslných přípravků a náradí vznikly opravdu unikátní a nezaměnitelné výrobky.

- Truhlářské práce prováděl Vojta Beran, který dokázal udělat věrnou a funkční repliku původní výdřevy. Materiál byl jako u originálu použit dub. Vojtova přesnost modeláře se projevila v perfektním napasování zvonu a jeho třmenů na výdřevu. Výdřeva byla několikrát nalakována.

- Mezitím probíhala očista a lakování kolejnic jako stojek zvoničky. Lakování se ujali David Horský, Miroslav Šubjak a Vladka Havlíčková. Lakovalo se základní barvou a černou kovářskou barvou.

- Stříška se vyráběla nová. Je dílem Jiřího Haismana a je z plechu. Je větší než původní, aby více chránila zvon před deštěm. Jiří si vyhrál i se zdobenými okraji. Ke stříšce patří také nové držáky a nová domečková ložiska pro uchycení a otáčení zvonu.

- Usazení střechy a její spasování a přivaření, přípravu ložisek a zvonu prováděl Ondřej Kouba s asistencí Ládi Dudáčka. To se již psal datum 19. 12. 2014. Vše bylo opět natřeno kovářskou barvou.

- Závěrečné zkompletování zvonu do výdřevy, přípravy na následné slavnostní zamontování zvonu na stojky prováděli do večerních hodin pánové Kouba, Beran a Haisman.

- 20. 12. 2014: slavnostní odhalení zvoničky a její požehnání trvalým jáhnem p. Vojtěchem Talířem za přítomnosti asi 50 lidí.

- Ještě následujícího rána 21. 12. se sešli Miloslav Maxa, Jiří Haisman, Vojta Beran a Ondřej Kouba a provedli dovyvážení zvoničky s výrobou cca 2,5 kg těžkého závaží.

Fotografie, které zachycují nejen celou atmosféru slavnostního navrácení zvonku, ale i jeho stav před opravou, naleznete na obecním webu v oddílu Informace z osad. Fotografoval pan Roman Lavička, PhD.

* * *

A na závěr občasníku nesmí chybět tradiční omalovánka pro nejmenší čtenáře:

KULTURNÍ POZVÁNKY

V letošním roce si naše krajské město připomíná 750 let od založení Českých Budějovic králem Přemyslem Otakarem Druhým. Bohatý kulturní program lze aktuálně sledovat každý měsíc na: <http://www.c-budejovice.cz/cz/mesto/750let/stranky/program-oslav-750-let-od-zalozeni-mesta-ceske-budejovice.aspx#cerven>

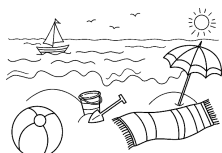
Pokud budete uvažovat o návštěvě Plzně – Evropského hlavního města kultury v tomto roce, můžete nalézt inspiraci na: <http://www.plzen2015.cz/>

* * *

UZÁVĚRKA PŘÍŠTÍHO ČÍSLA OBČASNÍKU

Uzávěrka příspěvků a informací do 14. čísla bude **15. 11. 2015**, aby číslo mohlo vyjít před vánočními svátky. Neanonymní příspěvky lze poslat e-mailem na adresu kosovsky.obcasnik@seznam.cz, popř. doručit v Kosově na č.p.7 (na návsi) V. Havlíčkové.

* * *

Příjemné prožití letních měsíců a především dovolené Vám přejí všichni, kteří se podílejí na vydávání Kosovského občasníku!

Na přípravě občasníku se podíleli autoři článků, Vladimíra Havlíčková a Obecní úřad Kamenný Újezd, který zajistil nakopírování občasníku v počtu 55 ks.